N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 8 februari 1900, kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

(1:a U. A.)

Ordinarie anslag.

Angående ordinarie anslagen. [1—9.]

1:o. I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnas i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisade 629,250 kronor, har Kongl. Maj:t, under hänvisande till det statsverkspropositionen bilagda statsrådsprotokoll öfver utrikesdepartementsärenden den 13 januari innevarande år, föreslagit, att nedannämnda ordinarie anslag måtte af Riksdagen anvisas att utgå emot nu gällande redovisningsskyldighet samt med samma rätt till deras användande och under enahanda vilkor som hittills, nemligen:

Kabinettskassans utgifter:

[1.] departementschefen, ministern för utrikes ärendena	kronor	24,000: —	
[2.] utrikesdepartementet	»	32,365: —	
[3.] ministerstaten	»	350,647: —	
[4.] militärattachéer	»	8,471: —	
[5.] skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	»	63,517: —	479,000: —
	Transport kronor		479,000: —

			Transport kronor 479,000: —
Konsulskassans utgifter:			
[6.] utrikesdepartementet	kronor 8,857: —		
[7.] konsulsstaten	» 241,510: —		
[8.] skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	» 17,433: —	267,800: —	
eller efter afdrag af hvad som häraf beräknas kunna bestridas af inflytande konsulat- och expeditionsafgifter		107,800: —	160,000: —
			summa kronor 639,000: —
Utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena:			
[9.] svenska kyrkan i Paris.....			» 2,950: —
			tillsammans kronor 641,950: —

Vid jemförelse mellan den för innevarande år gällande riksstaten och de af Kongl. Maj:t nu äskade anslagen visar sig, att en ökning i anslagen till *kabinettskassans* utgifter af 12,700 kronor blifvit föreslagen. Detta beror derpå, att å anslaget till ministerstaten föreslagits en förhöjning af 12,706 kronor, hvaremot anslaget till skrifmaterialier, expenser och extra utgifter, för vinnande af hela hundratal i slutsummorna för Sveriges och Norges andelar i kabinettskassans utgifter, uppförts med ett med 6 kronor minskadt belopp.

I afseende å anslagen till *konsulskassans* utgifter har föreslagits en ökning af 12,280 kronor, men som de inkomster, hvilka inflyta genom konsulat- och expeditionsafgifter för svenska fartyg i utländska hamnar, och med hvilka bestridas utgifter å konsulskassan, för år 1901 beräknats 12,280 kronor högre än för år 1900, förändras icke härigenom beloppet af det statsanslag, som från Sverige blifver till fyllande af konsulskassans medelsbehof för nämnda år erforderligt, eller 160,000 kronor.

I de *utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena,* har icke ifrågasatts någon förändring.

Den föreslagna höjningen i anslaget till kabinettskassans utgifter till *ministerstaten* är beroende *dels* på föreslagen öfverflyttning från konsulskassan till kabinettskassan af det hittills såsom kontorsbidrag utgående anslaget till kongl. nederländska beskickningen i Tokio *dels ock* på föreslagen förhöjning

af anslaget till beskickningen i Madrid. Af dessa anledningar skulle i den för de Förenade Rikena gemensamma utrikesbudgeten kabinettskassans utgifter för ministerstaten behöfva höjas från 478,750 kronor till 496,750 kronor, af hvilket senare belopp enligt proportionen 12 : 5 skulle belöpa på Sverige 350,647 kronor.

Berörda *öfverflyttning* af det nuvarande kontorsbidraget till kongl. Nederländska beskickningen i Tokio från konsulskassan till kabinettskassan sammanhänger med förslag till omreglering af de Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien. Beträffande denna angelägenhet har herr statsministern och t. f. chefen för utrikesdepartementet till det i sammansatt statsråd den 30 november 1899 förda protokoll öfver utrikesdepartementsärenden meddelat följande.

Med anledning af till utrikesdepartementet ingångna upprepade klagomål öfver den genom Kongl. Maj:ts beslut den 11 november 1870 träffade ordning af de Förenade Rikenas konsulära representation i Japan hade Kongl. Maj:t den 14 maj 1897 beslutat att åt lämplig person, som för tillfället borde förses med diplomatisk karakter, lemna i uppdrag att begifva sig till Japan och Kina för att undersöka bästa sättet för de Förenade Rikenas representation i dessa länder, och hade Kongl. Maj:t uppdragit åt dåvarande legationssekreteraren vid Kongl. Maj:ts beskickning i London O. Gude att i egenskap af ministre plénipotentiaire ad hoc begifva sig till Japan och Kina för att utföra ifrågavarande uppdrag enligt den instruktion, som för ändamålet borde honom af ministern för utrikes ärendena meddelas.

Sedan minister Gude i hemlanden rådgjort med såväl svenske som norske exportörer, hade Gude tillträdt resan från Havre den 17 juli 1897 och återvändt till Marseille den 4 mars 1898 efter att hafva besökt Tokio, Yokohama, Kobe, Kioto och Nagasaki i Japan, Peking, Tientsin, Chefoo och Shanghai i Kina samt dessutom Hongkong, Saigon och Singapore.

Af minister Gudes efter hemkomsten afgifna rapport hade följande trenne delar offentliggjorts i »Svensk Export» och »Beretninger om Handel og Söfart» för 1898, nemligen:

1. Berättelse om handels- och sjöfartsförhållandena i Japan.
2. » » » » » i Kina.
3. Sveriges och Norges handel på Kina och Japan.

Rapportens öfriga delar utgjordes af:

4. Förslag till de Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien.
5. » » » » » diplomatiska » » »
6. Rapport angående de Förenade Rikenas sjöfart på Ostasien.

Uti rapportens 4:de del rörande de Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien, som i öfversättning funnes bilagd protokollet, hade minister Gude på anförda skäl framstält visst förslag till ordnande af de Förenade Rikenas konsulära representation i Japan och Kina.

Med skrifvelser den 22 november 1898 hade minister Gudes förslag remitterats till yttrande af kommerskollegium och kongl. norska regeringens departement för det inre.

Uti sitt den 29 september 1899 afgifna, af kongl. norska regeringen tillträdda underdåniga betänkande, hade departementet för det inre, som ansett sig böra anmoda vederbörande börskomitéer att, såvidt möjligt med tillkallande af representanter för skeppsfarten och andra intresserade, underkasta Gudes förslag en ingående granskning och derefter öfver detsamma afgifva yttrande, till en början redogjort för de från börskomitéerna ingångna yttranden äfvensom för innehållet af en från direktörerna i »det Oversöiske kompani» inkommen skrifvelse den 21 augusti 1899 angående det föreslagna generalkonsulatet i Kobe, samt derefter, och under framhållande af hurusom departementet, oaktadt hvad utrikesministern vid föredragning i sammansatt statsråd den 13 januari 1899 anfört angående ändamålsenligheten af upprättandet af en beskickning i Kina, funne sig böra fasthålla vid sitt i utlåtande den 3 i samma månad gjorda uttalande, hvarigenom afstyrktes upprättandet af en beskickning i Peking, för egen del anfört,

angående Japan,

att departementet tillstyrkte upprättandet af ett lönadt generalkonsulat för Japan med station i Kobe, med årlig lön för generalkonsuln af kronor 18,000 samt till kontorskostnader — deri inbegripet tolk- och skrifvarearvode — kronor 3,000 mot redovisningsskyldighet samt med rätt för generalkonsuln att enligt insända och af utrikesdepartementet godkända räkningar från konsulskassan erhålla godtgörelse för utresa till Japan och återresa efter embetets frånträdande; vid generalkonsulatet inflytande konsulat- och expeditionsafgifter antoge departementet böra i likhet med vid andra lönade konsulat ingå i konsulskassan;

att departementet tillrådde upprättandet af ett olönadt vicekonsulat i Yokohama med ett anslag till kontorskostnader af kronor 1,000 utan redovisningsskyldighet, för så vidt det skulle visa sig vanskligt att utan sådant anslag få platsen tillfredsställande besatt;

att departementet tillstyrkte upprättandet af ett olönadt vicekonsulat i Nagasaki, så framt dess upprättande icke föranledde någon kostnad;

att departementet deremot ej funne sig kunna tillstyrka upprättande af ett vicekonsulat i nordligaste delen af Japan eller på ön Formosa;

att departementet förutsatte, att, efter omordnandet af konsulatväsendet i Japan, det hittills från konsulskassan utgående kontorsbidraget af kronor 4,000 till nederländska beskickningen i Tokio komme att, derest detsamma ansåges fortfarande böra utgå, öfverföras till ministerkassan;

att departementet, ehuru det vore enigt med Gude i afseende å betydelsen af, att, med hänsyn till i Japan och Kina rådande förhållanden, dervarande underordnade konsulära representanter tilldelades en så hög rang som möjligt, dock af hänsyn till dithörande bestämmelser i konsulatförordningen, med hvars förutsättningar den af Gude föreslagna anordningen att gifva de underordnade konsulära representanterna titel af konsuler, ehuru de i administrativt hänseende skulle lyda under vederbörande generalkonsul, skulle strida, icke funne sig kunna tillstyrka en sådan ordning och ej heller att i stället för vicekonsulat upprättades konsulat, som efter gällande bestämmelser tillades särskilda embetsdistrikt;

angående Kina,

att departementet icke funne sig kunna tillstyrka upprättandet af lönade konsulat i Tientsin och Hongkong, utan ansåge för behofvet tillräckligt, att det lönade generalkonsulatet i Shanghai bibehölles med distrikt omfattande kinesiska riket och Hongkong, och tillstyrkte departementet,

att lönen för generalkonsuln måtte bestämmas till kronor 24,000 utan förpligtelse att som hittills af densamma bekosta utgiften för resor inom distriktet;

att generalkonsuln erhölle ett bidrag till kontorskostnader af kronor 6,000 mot redovisningsskyldighet;

att lönen för vicekonsuln i Shanghai måtte bestämmas till kronor 9,000 eller samma belopp, som enligt kongl. resolution den 4 augusti 1899 anslagits till aflöning åt generalkonsulns nuvarande biträde;

att såväl generalkonsuln som vicekonsuln måtte tillerkännas godtgörelse för utresa till och återresa från Kina i likhet med hvad föreslagits för generalkonsuln i Japan;

att vicekonsulerna i Kina, så länge de uppbure konsulatafgifter, icke borde tillerkännas något kontorsbidrag;

att med afseende å godtgörelse för konsulernas resor inom distrikten någon afvikelse från konsulatförordningens bestämmelser icke borde för Ostasien särskildt införas.

Slutligen hade departementet anfört, att, då man enligt departementets förmenande icke borde arbeta för en sådan omändring af förhållandena i Japan och Kina som den nu föreslagna utan att saken förelagts Stortinget, departementet tillrådde, att vederbörande belopp, under förutsättning af Kongl.

Maj:ts bifall till departementets ofvan anförda förslag, måtte upptagas i det förslag till utrikes budget, som skulle föreläggas nästa Storting. Hvad Kina anginge, förutsattes, att den föreslagna omorganisationen under ingen omständighet skulle träda i verket, förrän generalkonsulsbefattningen i Shanghai efter inträdd ledighet ånyo skulle tillsättas.

Det af Gude föreslagna upprättandet af en handelsagentur i Vladivostok och af ett lönadt konsulat i Singapore förklarade sig slutligen departementet icke kunna tillstyrka.

Uti sitt den 24 oktober 1899 afgifna utlåtande hade kommerskollegium, efter att hafva redogjort för handels- och sjöfartsnämndernas författningsenligt afgifna yttranden samt ett från styrelsen för Sveriges exportförening infördradt uttalande, för egen del anfört, att kollegium bestämdt förordade en sådan anordning af de förenade rikenas konsulära representation i Kina och Japan, att åtminstone den högsta ledningen af vårt konsulatväsende derstädes blefve anförtrodd åt lönad generalkonsul af svensk eller norsk nationalitet och att förty, med bibehållande för Kina af generalkonsulatet i Shanghai, ett lönadt generalkonsulat upprättades äfven för Japan.

Kollegium yttrade vidare:

»Rörande omfattningen i öfrigt af de Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien, har kollegium ansett sig böra fästa särskildt afseende vid hvad från norsk sida härutinnan ansetts erforderligt. Det är nemligen redan i det föregående framhållet, och det framgår äfven af statistiken, att sjöfarten med svenska fartyg i de ostasiatiska farvattnen hittills varit och ännu är mycket obetydlig, samt att enahanda är förhållandet med den direkta handeln mellan Sverige och Ostasien.

För Norge åter är, äfven om dess handel på Ostasien torde vara utan nämnvärd betydelse, sjöfarten med norska fartyg på dessa trakter och fraktfarten mellan olika orter deruti likväl ansenlig.

För det närvarande måste det alltså vara i alldeles öfvervägande grad med särskild hänsyn till Norges sjöfart, som frågan om omfattningen af den gemensamma konsulära representationen bör tagas i betraktande, medan åter denna fråga, hvad beträffar Sveriges intressen, hufvudsakligen torde hafva sin betydelse i den utveckling, befintligheten af ett ordnadt konsulatväsen kan förväntas i framtiden medföra för våra handels- och sjöfartsförbindelser med dessa trakter.

Med hänsyn härtill har kollegium ansett det icke böra ifrågakomma att från svensk sida, allenast med blicken fäst på en eventuel framtida utveckling, nu påyrka upprättande af konsulär representation i Ostasien i vid-

sträcktare omfattning, än hvad från norsk sida anses erforderligt för Norges intressen.»

Kollegium yttrade slutligen:

»Hvad af kongl. norska regeringen föreslagits och hemstälts i fråga om de Förenade Rikenas konsulära representation i Kina och Japan, biträder äfven kollegium; dock anser kollegium, med afseende å hvad minister Gude anfört rörande angelägenheten af att konsulära tjenstemän i Ostasien intogo en så god social ställning som möjligt, de Förenade Rikenas konsulära representanter i Yokohama och Nagasaki böra vara konsuler i stället för, såsom af kongl. norska regeringen föreslagits, vicekonsuler.

Konsulatens distrikt torde böra omfatta den respektive staden, hvadan sagda städer alltså borde undantagas från generalkonsulns i Kobe distrikt, men åt denne icke desto mindre uppdragas inseendet öfver nämnda konsuler, på sätt i § 12 af konsulatförordningen förutsättes kunna ske i land utom Europa.

Genom sådan anordning skulle visserligen enligt nu gällande bestämmelser dessa båda konsuler komma att odeladt uppbära utom expeditionsafgifterna äfven konsulatafgifterna uti ifrågavarande hamnar, hvilka afgifter uppgått i medeltal under åren 1895—1898 i Yokohama till kr. 1,390 och i Nagasaki till kr. 2,100 årligen, men då med denna anordning något särskildt anslag till kontorskostnad till konsulatet i Yokohama icke torde böra utgå, komme skilnaden i kostnad för upprättande af konsulat i stället för vicekonsulat i Yokohama och Nagasaki icke att blifva af någon nämnvärd betydelse, hvaremot en sådan anordning möjligen skulle underlätta erhållandet af lämpliga personer till befattningarne.

Af enahanda skäl synes, då generalkonsulatet i Shanghai blir ledigt och en reglering af detsamma ifrågakommer, de nuvarande vicekonsulaten i Hongkong och Tientsin böra förändras till konsulat med distrikt, det förra af britiska kolonien Victoria och det senare af staden Tientsin eller möjligen något område derutöfver, hvilka distrikt således skulle undantagas från generalkonsulatets i Shanghai distrikt, med bibehållande likväl af generalkonsulns inseende öfver nämnda konsuler. Dessa konsuler skulle då också ega odeladt behålla konsulat- och expeditionsafgifterna i likhet med andra olönade konsuler.

Äfven rörande öfriga delar af minister Gudes förslag biträder kollegium kongl. norska regeringens mening, dock med uttalande, beträffande frågan om upprättandet af en handelsagentur i Vladivostok, att, äfven om denna fråga icke nu i sammanhang med ordnandet af de Förenade Rikenas konsulära representation finnes böra föranleda någon åtgärd, frågan derför icke bör, hvad Sverige beträffar, anses förfallen. Hvad om de kommersiella förhållandena å nämnda plats blifvit upplyst, synes nemligen kollegium vara

förtjent af uppmärksamhet. Frågan härom synes emellertid lämpligen böra tagas i öfvervägande vid behandling af frågan om användningen af anslaget till handelsstipendier eller eljest i sammanhang med åtgärder från statens sida till befrämjande af export af svenska varor.»

Herr statsministern har för egen del anfört följande.

»Af ofvanstående redogörelse för innehållet af de från kommerskollegium och departementet för det inre inkomna yttranden framgår, att dessa myndigheter icke ansett sig kunna förorda upprättande af lönade konsulat i Ostasien i den omfattning, som af minister Gude föreslagits. Den af myndigheterna förordade anordningen anser jag som ett minimun, men jag finner mig dock, vid det förhållande att Norges intressen för närvarande äro de öfvervägande i Ostasien, icke föranlåten att, gent emot de uttalanden som framkommit från norsk sida, för närvarande hos Eders Kongl. Maj:t tillstyrka en mera ytterliggående reglering. Jag har således icke ansett mig kunna tillstyrka Gudes förslag angående upprättande af lönade konsulat i Nagasaki, Tientsin, Hongkong och Singapore eller af ett olönadt konsulat på Formosa och en handelsagentur i Vladivostok, ehuru jag särskildt beträffande Nagasaki anser upprättandet af ett lönadt konsulat derstädes synnerligen önskvärdt. Ty den sedan flera år tillbaka tjenstgörande konsuln, tyske konsuln Müller-Beeck, anhöll redan år 1896 att i anseende till konsulatgöromålens mängd befrias från uppdraget såsom svensk och norsk konsul, och det var endast på grund af upprepade uppmaningar från vår sida och under förutsättning af en snart förestående aflösning som Müller-Beeck förmåddes att stanna. Den nu föreslagna ordningen med upprättandet af ett olönadt vicekonsulat i Nagasaki motsvarar endast föga våra intressen, enär det enligt min åsigt torde blifva mycket svårt, om ens möjligt, att bland dervarande köpmän finna en lämplig kandidat för tillvaratagandet af skeppsfartens intressen; hittills har det åtminstone icke lyckats att få anvisning på en sådan person.

I sammanhang med frågan om omregleringen af generalkonsulatet i Shanghai och upprättandet af ett lönadt generalkonsulat i Kobe torde det tillåtas mig framhålla lämpligheten af att de blifvande innehafvarne af dessa befattningar äfvensom af vicekonsulsbefattningen i Shanghai ega juridisk utbildning. Visserligen är det numera endast i Kina, der anställde konsuler ega rätt och skyldighet att utöfva jurisdiktion och sålunda böra besitta juridisk utbildning, men en sådan torde jemväl vara af behofvet påkallad hos de lönade konsulerna i Japan, der de nya lagarnes tillämpning gent emot vår handel och sjöfart bör följas med uppmärksamhet.

Enligt departementets för det inre åsigt bör med verkställandet af generalkonsulatets i Shanghai reglering anstå, intill dess generalkonsulsbefatt-

ningen blifver ledig. Häremot har jag intet att anmärka och vill nu endast erinra, att genom anställande af en lönad vicekonsul den hittills utgående aflöningen (kr. 9,000) till ett biträde hos generalkonsuln kommer att bortfalla.

I sitt ofvannämnda förslag har minister Gude framhållit önskvärdheten af, att de underordnade konsulattjenstemännen i Kina och Japan erhölle titel af konsul, och i sitt underdåniga utlåtande den 24 oktober 1899 har kommerskollegium, på sätt ofvan anförts, tillstyrkt detta förslag. I sitt underdåniga betänkande den 29 september 1899 har departementet för det inre deremot funnit sig af hänsyn till hithörande bestämmelser i konsulatförordningen, mot hvilka en sådan anordning enligt departementets åsigt skulle strida, för det närvarande icke kunna tillstyrka densamma lika litet som upprättandet af sjelfständiga konsulat med särskilda distrikt. Oafsedt frågan angående anordningens öfverensstämmelse med förutsättningarna i konsulatförordningen eller ej, anser jag mig icke heller för närvarande kunna tillråda, att något beslut härom fattas, så länge det icke med bestämdhet kan förutses, att lämpliga kandidater för öfvertagande af en olönad konsulsbefattning kunna erhållas.

Med departementet för det inre är jag enig, att några särskilda föreskrifter angående konsulernas inspektionsresor utöfver de i konsulatförordningen redan intagna icke äro af behofvet påkallade, samt att det på grund af Kongl. Maj:ts beslut den 11 november 1870 till Eders Kongl. Maj:ts beskickning i Tokio utgående bidrag af kr. 4,000 för år öfverflyttas från konsulskassan till kabinettskassan, under förutsättning af att nu ifrågasatta organisation vinner Riksdagens och Stortingets bifall.

Under samma förutsättning skulle, i den utsträckning som i konsulatförordningen föreskrifves för lönade konsulat, konsulat- och expeditionsafgifterna i och med den nya organisationens ikraftträdande tillfalla konsulskassan. Enligt de af minister Gude uppgjorda beräkningar skulle desamma utgöra, för Shanghai kr. 7,750 samt för Kobe kr. 3,100.

Såsom ofvan omförmälts, har departementet för det inre i sitt underdåniga betänkande den 29 september 1899 förutsatt, att man för Norges del icke borde anordna de Förenade Rikenas konsulära representation i Japan och Kina, utan att ärendet förelagts Stortinget. Departementet ville tillråda, att de af departementet föreslagna belopp, derest de vunne nådigt bifall, måtte uppföras i det förslag till utrikesbudget, som komme att föreläggas nästa Storting. För egen del har jag så mycket mindre att erinra häremot, som frågan om anslagets förhöjning kommer att föreläggas äfven den svenska Riksdagen. För öfrigt måste den anordning, som nu ifrågasättes, alltid betraktas som provisorisk och behöfva ändras och förbättras, allt efter som vår kännedom om och våra förbindelser med Ostasien utvecklas.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer jag, det Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder medgifva, att i förslaget till de Förenade Rikenas utrikesbudget för år 1901 upptages följande organisation af de Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien:

dels att i staden Kobe upprättas ett lönadt generalkonsulat med distrikt omfattande kejsarriket Japan,

att de vid hufvudstationen inflytande konsulat- och expeditionsafgifter äfvensom de från vicekonsulsstationerna inflytande konsulatafgifter redovisas till konsulskassan i enlighet med de för lönade konsulat i allmänhet gällande bestämmelser,

att å konsulskassan anvisas att årligen utgå:

lön för generalkonsuln i Kobe	kr. 18,000
anslag till kontorskostnader att inför utrikesdepartementet redovisas	» 3,000
Summa	kr. 21,000,

att generalkonsulatets innehafvare tillerkännes rätt till ersättning för resekostnader enligt ingifna och godkända räkningar till och från Kobe vid ut- och hemresan;

dels att å konsulskassan till ett olönadt vicekonsulat i Yokohama, i händelse af behof, anvisas ett årligt anslag till kontorskostnader utan redovisningsskyldighet af kr. 1,000;

dels att i staden Shanghai vid inträffande ledighet upprättas ett lönadt generalkonsulat med distrikt omfattande Kinesiska Riket och britiska kolonien Honkong;

att de vid hufvudstationen inflytande konsulat- och expeditionsafgifter äfvensom de från vicekonsulsstationerna inflytande konsulatafgifter redovisas till konsulskassan i enlighet med de för lönade konsulat i allmänhet gällande bestämmelser;

att å konsulskassan anvisas att årligen utgå:

lön för generalkonsuln i Shanghai	kr. 24,000
» » vicekonsuln till samma belopp som genom Eders Kongl. Maj:ts beslut den 4 augusti 1899 bestämts för kontorsbiträdet	» 9,000
anslag till kontorskostnader att inför utrikesdepartementet redovisas enligt Eders Kongl. Maj:ts beslut den 29 september 1899	» 6,000
Summa	kr. 39,000

att generalkonsulatets och vicekonsulsbefattningens innehafvare tillerkännes rätt till ersättning för resekostnader enligt ingifna och godkända räkningar till och från Shanghai vid ut- och hemresan;

dels slutligen, under förutsättning af upprättandet af ett lönadt generalkonsulat i Kobe, att det nu från konsulskassan under rubriken kontorskostnader utan redovisningsskyldighet jemlikt Kongl. Maj:ts nådiga beslut den 11 november 1870 till beskickningen i Tokio utgående anslag af kr. 4,000 för år öfverflyttas till kabinettskassan under rubriken ministerstaten.»

Sedan Hans Maj:t Konungen till denna hemställan lemnat bifall och herr statsministern derefter föredragit ett med hänsyn, bland annat, härtill upprättadt förslag till de Förenade Rikenas utrikesbudget för 1901 samt kongl. norska regeringens betänkande deröfver inkommit, föredrogs frågan ånyo å sammansatt statsråd den 13 januari innevarande år, dervid herr ministern för utrikesärendena meddelade, att kongl. norska regeringen förordat den ifrågasatta nya organisationen af konsulatväsendet i Ostasien äfvensom tillstyrkt, att det hittills å konsulskassan såsom anslag till kontorskostnader utan redovisningsskyldighet uppförda belopp af kr. 4,000 för kongl. nederländska beskickningen i Japan måtte öfverflyttas å kabinettskassan.

Vidkommande förhöjningen af anslaget till *beskickningen i Madrid* har herr statsministern till ofvanberörda statsrådsprotokoll den 30 november 1899 anfört följande.

Anslaget till nämnda beskickning hade enligt 1765 års ministerreglemente utgjort rdr hamb. banco 7,720, motsvarande kr. 30,880, deraf kr. 28,000 för ministern och kr. 2,880 för en legationssekreterare. Sedermera hade detta anslag tid efter annan undergått förändring och upptagits i 1869 års stat till rdr hamb. banco 4,500, motsvarande kr. 18,000, utgörande allenast traktamente för en ministerresident. Vid sistnämnda belopp hade anslaget bibehållits till år 1877, då traktamentet höjts med kr. 2,000.

Redan kort derefter hade dåvarande ministerresidenten i nämnda stad vid flera särskilda tillfällen framhållit såväl otillräckligheten af berörda traktamente till följd af de i Madrid rådande höga lefnadskostnaderna som ock behofvet af anställande vid beskickningen af en legationssekreterare för att biträda beskickningschefen vid handläggningen af de allt jemt växande göromålen och vid förfall för ministern kunna öfvertaga beskickningen. Vid föredragning den 20 december 1880 af de Förenade Rikenas utrikesbudget för 1882 hade också dåvarande ministern för utrikes ärendena förklarat, att han skulle hafva velat föreslå Kongl. Maj:t att af Riksdag och Storting begära medel till förstärkning af de löner å ministerstaten, hvilka visat sig vara otillräckliga,

såsom fallet synnerligen vore med den, som utginge till ministern i Madrid, äfvensom till anställande vid beskickningen derstädes af en legationssekreterare, men att han afhölle sig derifrån allenast på den grund, att statsverkens dåvarande ställning fortfarande påböjde ett uppskof. Vid framläggande för Kongl. Maj:t den 21 december 1883 af förslag till utrikesbudget för 1885 hade utrikesministern återkommit till frågan. Jemte framhållande att ministern i Madrid icke utan att till sitt förfogande ega ett biträde kunde medhinna utförandet af de talrika göromålen på beskickningen, hade utrikesministern hemstält, att i Madrid finge anställas en legationssekreterare med lön af kr. 6,000 och med rätt att af beskickningschefen uppbära ersättning för bostad och vivre äfvensom arfvode såsom chargé d'affaires under ministerns frånvaro; hvarjemte föreslagits, att den otillräckliga lönen för beskickningschefen, hvilken med afseende på de vigtiga underhandlingar, som blifvit honom under 1882 anförtrodda, erhållit rang af ministre plénipotentiaire, måtte höjas från kr. 20,000 till kr. 33,000. Dessa förslag hade dock icke vunnit Riksdagens bifall, hvarför den till norska Stortinget gjorda framställning i ärendet derefter återtagits.

Sedermera och efter det besparing å annan post uppkommit, hade ministerlönen i Madrid under år 1887 ökats med kr. 2,000 till kr. 22,000, med hvilket belopp den fortfarande utginge. Legationssekreterare eller annat biträde åt ministern hade icke blifvit vid beskickningen anställd.

Jemväl den nuvarande innehafvaren af ministerposten i Madrid hade vid upprepade tillfällen framhållit ministerlönens otillräcklighet samt åberopat, att lefnadskostnaderna i Madrid under de senare åren allt jemt ökats, så att Madrid nu utan tvifvel vore en af de dyraste hufvudstäder i Europa. Enligt en af ministern afgifven detaljerad uppgift å de en gift beskickningschef i Madrid påhvilande nödvändiga utgifter, kunde dessa icke sättas lägre än till kr. 32,000.

Derjemte hade ministern flera gånger påpekat det ohållbara i det nuvarande förhållandet, att beskickningschefen lemnades utan hvarje arbetshjelp och sålunda vore hänvisad till att sjelf af egna medel bekosta erforderlig sådan. På grund dels af de i Spanien rådande invecklade administrativa förhållandena, dels ock af mängden af för nämnda land säregna reklamationsärenden, hade, enligt hvad af ministern anförts, beskickningen ovilkorligen behof af ett praktiskt biträde med kännedom om såväl spanska förhållanden i allmänhet som de lokala förhållandena i Madrid, personligen bekant med de särskilda underordnade myndigheterna och mägtig särskildt spanska språket. I snart sagdt hvarje angelägenhet, som beskickningen egde att handlägga, erfordrades det, och särskildt vid behandlingen af de talrika reklamationsmålen, förutom skriftliga framställningar — i regeln på spanska — till de centrala

embetsverken, upprepade muntliga anbefallningar och påminnelser hos de olika underordnade myndigheter, genom hvilka ärendet skulle passera. För verkställande af dessa ständigt återkommande förhandlingar med de underordnade tjenstemännen äfvensom för utförande af öfversättnings- och andra kansliarbeten hade ministern hemstält, att vid beskickningen måtte anställas en fast kanslist med en lön af exempelvis kr. 4,000 om året. För beklädande af en sådan post funnes en lämplig kandidat i en i Madrid bosatt norrman, hvilken vore anställd hos ministern såsom privatsekreterare, efter att förut under en följd af år hafva innehaft samma befattning hos den nästföregående beskickningschefen, och som egde vana vid ärendenas behandling i de olika spanska embetsverken.

Herr statsministern förklarade sig för egen del vara öfvertygad om nödvändigheten att höja den för ministerposten i Madrid nu fastställda lön. Det vore nemligen en känd sak, att lefnadskostnaderna i Madrid vore synnerligen höga, och den utredning, som verkställts, hade ställt utom allt tvifvel, att den nuvarande lönen vore alldeles otillräcklig, i all synnerhet för en gift beskickningschef, äfvensom att den icke kunde sättas lägre än till kr. 32,000 för att motsvara de utgifter, som påhvilade postens innehafvare. Den nuvarande ministerns företrädare i embetet, som äfvenledes varit gift, hade visserligen representerat de Förenade Rikena på ett fullt värdigt sätt oaktadt den otillräckliga lönen, men detta hade berott på, att han vid sidan af sin lön egt en betydande enskild förmögenhet, ett undantagsförhållande, hvartill man väl icke kunde eller borde taga hänsyn vid fastställande af aflöningen för en beskickning. Erfarenheten hade för öfrigt visat, att de flesta af dem, som hos oss egnade sig åt den diplomatiska banan, icke besutte nämnvärda egna tillgångar, och för tjensten måste det vara till gagn, att någon dylik hänsyn ej behöfde tagas, hvarken när inträdessökandena skulle antagas eller vid befordran eller förflyttning.

Likaså vore statsministern öfvertygad om det behöfliga i en ökning af personalen vid beskickningen i Madrid. De intressen, hufvudsakligen af ekonomisk art, som denna beskickning hade att bevaka, vore ingalunda ovigtiga. De Förenade Rikenas handel och sjöfart på Spanien voro redan nu betydande och befunne sig i stadig ökning. Beskickningens mellankomst i hithörande ärenden toges oupphörligt i anspråk, och frukterna af dess bemödanden vore ock påtagliga. Sålunda, för att endast anföra en sida af dess verksamhet, lyckades det beskickningen icke sällan att genom sin bemedling hos de spanska myndigheterna erhålla lättnader för våra fartyg i gällande karantänsbestämmelser samt att utverka befrielse från böter, som för öfverträdelse af tull- och andra reglementen blifvit ådömda svenska och norska rederier och affärsmän, äfvensom återbetalning af tulldifferenser, uppkomna

genom origtig tillämpning af tulltaxan och tullreglementet — allt fall som, på grund af i Spanien gällande stränga bestämmelser i hithörande ämnen och i öfrigt säregna förhållanden, derstädes inträffade oftare än i de flesta andra länder. Ensamt under det senast förgångna året hade, enligt beskickningens arbetsredogörelse, den sammanlagda summan af sålunda återbördade belopp uppgått till i det närmaste 44,000 pesetas och året derförinnan till öfver 73,000 pesetas.

Den erforderliga arbetshjelpen kunde beredas genom anställande vid beskickningen af antingen en legationssekreterare eller en kanslist. På grund af hvad ministern i Madrid anfört angående det arbete, som skulle af biträdet utföras, ansåge statsministern, då man ställdes inför valet, att en fast anställd kanslist, som man kunde göra räkning på att få behålla under en längre tidsrymd, vore att föredraga framför en legationssekreterare, som oftare måste ombytas. Genom anställande af en kanslist åstadkommes också en besparing, då löneförmånerna för en legationssekreterare näppeligen skulle kunna sättas lägre än till kr. 10,000 om året, medan det årliga arfvodet för en kanslist enligt ministerns förslag kunde bestämmas till allenast kr. 4,000.

I 1901 års budgetsförslag hade derför anslaget till beskickningen i Madrid upptagits med ett med kr. 14,000 förhöjdt belopp i följande poster:

lön till ministern	kr.	32,000
arfvode till en kanslist	»	4,000
tillhopa	kr.	36,000.

Derest det sålunda framstälda förslaget om löneförhöjning och arbetsbiträde till ministern i Madrid vunne Riksdagens och Stortingets bifall, borde enligt statsministerns mening en sammanslagning af beskickningen i Lissabon med den i Madrid beslutas — en åtgärd, som redan förut varit påtänkt. Det lönade generalkonsulatet i Lissabon skulle då bibehållas, derest ett sådant pröfvades fortfarande behöfligt, men dess innehafvare icke längre förses med diplomatisk karakter, på sätt nu vore fallet, utan ministern i Madrid, som skulle erhålla titeln af envoyé, blifva ackrediterad jemväl vid portugisiska hofvet. En anordning såsom den nu angifna skulle nemligen i praktiskt hänseende visa sig bättre och verksammare än den nuvarande, och möjligen ock medföra någon besparing.

Af statsrådsprotokollet öfver utrikesdepartementsärenden den 13 januari innevarande år inhemtas, hurusom i fråga om anslaget till beskickningen i Madrid departementet för det inre i det utlåtande, som låge till grund för norska regeringens öfver förslaget till utrikes budget afgifna betänkande, förordat såväl höjandet af ministerns lön från kronor 22,000 till kronor 32,000, som anvisande af kronor 4,000 åt en kanslist vid beskickningen. I förra

afseendet uttalade departementet, att det hade sig bekant, att Madrid vore en mycket dyr lefnadsort, och då afseende fästades vid dervarande beskicknings betydelse för Norges näringar, hufvudsakligen med anledning af de invecklade och stränga spanska tullbestämmelserna, framstode det för departementet såsom önskvärdt, att befattningen vore så aflönad, att ekonomiska hänsyn icke måtte lägga hinder i vägen för, att densamma vid hvarje tidpunkt kunde vara besatt på bästa möjliga sätt.

I fråga om kanslisten yttrade departementet, att departementet af hänsyn till beskickningens betydelse och till hvad i utrikesdepartementets förslag blifvit framhållet, funne sig likaledes kunna uttala sig för, att till aflöning åt en kanslist uppfördes ett belopp af kronor 4,000, hvilken anordning fölle sig icke obetydligt billigare, än om man nödgades skrida till anställande af en legationssekreterare.

Departementet instämde ock deruti, att ministern i Madrid, om dervarande beskickning erhölle så förbättrade vilkor, som afsåges genom ifrågavarande förslag, borde öfvertaga de diplomatiska funktionerna äfven i Portugal. Departementet förutsatte härvid, att den till generalkonsulatet i Lissabon anslagna aflöning vid inträffande ledighet måtte nedsättas till kronor 12,000, äfvensom att man sökte uppväga den nu föreslagna ökningen i kabinettskassans utgifter genom framtida sänkning i aflöningen för andra beskickningar, hvarhelst sådant kunde på något sätt visa sig utförbart.

Med iakttagande af dessa förhöjningar skulle, enligt hvad utrikesministern vidare anfört, slutsumman för *kabinettskassans* utgifter under år 1901 uppgå till kronor 674,500 för de Förenade Rikena tillsammans. Af detta belopp bestrede Sverige ensamt det till hemliga utgifter beräknade anslaget, kronor 9,900. Återstoden, kronor 664,600, borde, enligt den vedertagna proportionen 12 till 5, fördelas sålunda, att med afrundning af slutsiffran till närmaste hundratal Sveriges andel beräknades till kronor 469,100 och Norges till kronor 195,500. En obetydlig rubbning uppkomme visserligen härigenom i proportionen mellan rikenas bidrag, men den vore dock endast skenbar, emedan i utrikesdepartementets räkenskaper hänsyn till den rätta proportionen alltid toges, och skilnaden godtgjordes hvartdera landet, så att uppkommen besparing eller brist i hvarje fall noggrant fördelades efter den angifna proportionen.

Beträffande beräkningen af de under 1901 inflytande konsulat- och expeditionsafgifterna samt de förhållanden, hvilka, förutom ofvanberörda omreglering af konsulatväsendet i Ostasien, föranledt förändringar i *konsulskassans* särskilda utgiftsrubriker, får utskottet, under erinran att deraf ej föranledes

ändring i beloppet af det från Sverige utgående statsanslaget, hänvisa till statsrådsprotokollen öfver utrikesdepartementsärenden den 30 november 1899 sid. 22—28 samt den 13 januari 1900 sid. 84—85, hvilket senare protokoll utvisar, att kongl. norska regeringen gillat och biträdt de i förstberörda protokoll beträffande konsulskassan gjorda beräkningar och förslag.

Utskottet finner sig på de i statsrådsprotokollen anförda skäl böra tillstyrka de anslagshöjningar å kabinettskassans utgifter för ministerstaten, som hafva sin grund dels i öfverflyttningen från konsulskassan till kabinettskassan af 4,000 kronor med anledning af omreglering af konsulatväsendet i Ostasien, och dels i ökning af anslaget till beskickningen i Madrid, dervid utskottet likväl, beträffande sistnämnda förhöjning, i öfverensstämmelse med statsutskottets flerfaldiga gånger vid regleringen af utgifterna under tredje hufvudtiteln uttalade åsigt om önskvärdheten af minskning uti samma utgifter, förutsätter, att vid inträffande ledighet nedsättning må ega rum i den aflöning, som är anslagen till generalkonsulatet i Lissabon, från hvilket konsulat de diplomatiska funktionerna synas böra afskiljas, äfvensom att ökningen i kabinettskassans utgifter må uppvägas genom framtida sänkning i aflöningen vid andra beskickningar, der sådant kan på något sätt visa sig utförbart.

I afseende å hvad Kongl. Maj:t i öfrigt beträffande de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel föreslagit, har utskottet icke funnit något att erinra och hemställer derför,

att Riksdagen må bifalla hvad Kongl. Maj:t i fråga om regleringen af de ordinarie utgifterna under tredje hufvudtiteln föreslagit.

Extra anslag.

Angående anslag till »Sveriges traktater». [10.]

2:o. För fortsatt utgifvande af »Sveriges traktater» har Kongl. Maj:t jemväl för år 1901 äskat ett extra anslag af 4,500 kronor.

Under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 3) innehåller om arbetets fortgång, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till fortsatt utgifvande af »Sveriges traktater» på extra stat för år 1901 anvisa ett anslag af 4,500 kronor.

3:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att till ersättning för de af statskontoret förskottsvis bestridda kostnaderna för Sveriges deltagande i den internationella fredskonferensen i Haag på extra stat för år 1901 bevilja 15,500 kronor. *Angående ersättning för statskontorets förskott.* [11.]

Af statsrådsprotokollet inhemtas att berörda kostnader uppgått till 15,499 kronor 81 öre, hvilket, för undvikande af öretal, afjemnats till 15,500 kronor.

Utskottet hemställer

att Riksdagen må, till ersättning för de af statskontoret förskottsvis bestridda kostnaderna för Sveriges deltagande i den internationella fredskonferensen i Haag å extra stat för år 1901 anvisa 15,500 kronor.

4:o. Uti punkten 12 under denna hufvudtitel har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till beredande af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjenstemän och betjente i utrikesdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli såsom förslagsanslag å extra stat bevilja 3,850 kronor. *Angående dyrtidstillägg.* [12.]

Öfver berörda framställning kommer utskottet att framdeles afgifva särskildt utlåtande, hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Stockholm den 8 februari 1900.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Bil. Litt. A.

Tabell öfver ordinarie anslagen under riksstatens Tredje hufvudtitel.

	1900 års riksstat anslår: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.				Förslag till blifvande riksstat: Anvisning i kontant. Kronor.	ö.
			Utrikesdepartementet.				
			Kabinettskassans utgifter.				
	24,000	—	Departementschefen, ministern för utrikes ärendena			24,000	—
	32,365	—	Utrikesdepartementet			32,365	—
	337,941	—	Ministerstaten			350,647	—
	8,471	—	Militärattachéer			8,471	—
	63,523	—	Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter			63,517	—
S:gr	466,300	—			S:gr	479,000	—
			Konsulskassans utgifter.				
	8,923	—	Utrikesdepartementet	8,857: —			
	231,198	—	Konsulsstaten	241,510: —			
	15,399	—	Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	17,433: —			
	255 520	—			267,800: —		
	efter afdrag af etc. 95,520	—	eller efter afdrag af hvad som häraf beräknas kunna bestridas af inflytande konsulat- och expeditionsafgifter		107,800: —		
S:gr	160,000	—			S:gr	160,000	—
			Utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena.				
	2,950	—	Svenska kyrkan i Paris			2,950	—
S:a	629,250	—			Summa	641,950	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens Tredje hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Utrikesdepartementet.		
Till fortsatt utgifvande af »Sveriges traktater»	4,500	—
» ersättning för de af statskontoret förskottsvis bestridda kostnaderna för Sveriges deltagande i den internationella fredskonferensen i Haag	15,500	—
Summa	20,000	—

Anm. Öfver Kongl. Maj:ts förslag angående anslag till beredande af dyrtidstillägg för år 1900 åt en del tjenstemän och betjente i utrikesdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande.

Bil. Litt. C.

Uppgift öfver de från kabinettskassan och konsulskassan för närvarande utgående expektanslöner och pensioner.

Från Kabinettskassan.

Jemlikt nådigt beslut af den	*Pensioner:*	Kronor
10 juli 1884	F. d. Envoyén Herr O. M. Björnstjerna	6,000
7 febr. 1899	» » F. Due	6,000
6 sept. 1895	» Ministern C. Burenstam	5,000
15 april 1869	» Ministerresidenten Friherre L. Wrede	4,000
	Summa kronor	21,000

Från Konsulskassan.

Jemlikt nådigt beslut af den	*Pensioner:*	Kronor
30 dec. 1898	F. d. Generalkonsuln C. Juhlin-Dannfelt	4,000
24 april 1885	Generalkonsuln G. Hegardts enka	800
16 okt. 1898	» C. Falsens enka	800
9 juli 1896	Konsuln A. Kirseboms enka	700
29 maj 1874	Vicekonsuln Hambros enka	400
9 juli 1896	» J. J. G. Nicolaysens enka	400
6 juli 1825	Aflidne Konsulatsekreteraren Frumeries dotter Anna Carolina	225
	Summa kronor	7,325

Stockholm, K. B. Boströms Boktryckeri, 1900.